

BLM3042 SEMİNER ve MESLEK ETİĞİ DERS NOTLARI

Bölüm 11

BİLİŞİM HUKUKU VE YASALARI

Kaynaklar:

- Bilişim EtiĐi ve Hukuku, Eőref Adalı, İTÜ Yayınları, 2017.
- ACM, IEEE, BMO Dokümanları
- 5237, 5271, 5846, 5070, 5651, 6698, 6563 Sayılı Kanunların ilgili maddeleri
- Ders Yansıları: Prof.Dr. Eőref Adalı'nın kitabına destek malzemesi olarak sağladığı sunumlar temel alınarak hazırlanmıştır.
- http://adali.com/?page_id=3654

Bilişim Suçları-I

Avrupa Birliği Uzmanlar Komisyonu 1983-Paris toplantısı tanımı:

- *Bilgileri otomatik işleme tabi tutan veya verilerin iletişimine yarayan bir sistemde gayri kanuni, gayri ahlaki veya yetki dışı gerçekleştirilen her türlü davranış.*
- Avrupa Ekonomik Topluluğu bilişim suçlarını 5'e ayırmıştır:
  1. Bilgisayarda bulunan bir kaynağa veya herhangi bir değere yasal olmayan biçimde ulaşarak aktarımını sağlamak için bilerek bilgisayardaki verilere ulaşmak, bunları bozmak, silmek veya yok etmek
  2. Bir sahtekarlık yapmak için bilerek bilgisayar verilerine veya programlarına girmek, bozmak, silmek, yok etmek
  3. Bilgisayar sistemlerinin çalışmasını engellemek için bilerek bilgisayar verilerine veya programlarına girmek, bozmak, silmek, yok etmek
  4. Ticari anlamda yararlanmak amacı ile bir bilgisayar programının yasal sahibinin haklarını zarara uğratmak
  5. Bilgisayar sistemi sorumlusunun izni olmaksızın, konulmuş olan emniyet tedbirlerini aşmak sureti ile sisteme bilerek girip müdahalede bulunmaktır.

Bilişim Suçları-II

- Bir bilgisayar ile gerçekleştirilen suçlar
  - Genelağ bankacılığı soygunları, çalışmaz duruma sokma saldırıları, zararlı yazılımlar ile tahribat eylemleri, ...
- Bilgisayar veya bir bilgi sistemi üzerinde işlenen suçlar
  - Sızarak veri tabanından bilgi çalma, değiştirme, silme, bomba yazılım eklemeleri, ...
- Bilişim ortamında yapılan yayımlar ve hizmetler ile işlenen suçlar
  - Genelağda genel ahlaka aykırı, ulusal güvenliği bozucu yayımlar, yanıltıcı haberler, çocuk pornografisi, kumar, ...
- İşlenen suç ile ilgili bilgilerin bilgisayarda tutulması
  - Bilgisayar suç unsuru olmayıp kanıt olabilecek belge-fotoğraf-filmleri (sayısal kanıtları) barındırır
- Bilgisayar ağlarında işlenen suçlar
- Fikri mülkiyet haklarınının çalınması
  - Kaynak kod aşırma

Bilişim Suçları ile İlgili Yasalar

- Yeni Türk Ceza Kanunu (TCK-5237)
  - Madde 243: Bilişim sistemine girme suçu
  - Madde 244: Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etmek veya engellemek
  - Madde 245: Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması
  - Madde 246: Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması
- Yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK-5271)
  - Madde 134: Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve el koyma
- Elektronik İmza Kanunu (5070)
  - Madde 15: Denetim
  - Madde 16: İzinsiz Kullanım
  - Madde 15: Sahtecilik
- İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (5651)
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698)
- Türkiye, «Avrupa Sanal Suçlar Sözleşmesi»ni 10.11.2010 tarihinde kabul etmiş ve 22.04.2014 tarih 6533 sayılı «Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun» ile onaylayıp yayımlayarak bu sözleşmedeki maddelere uymayı kabul etmiştir.

Avrupa Sanal Suçlar Sözleşmesi Kapsamı

- Bilgisayar veri ve sistemlerinin gizliliğine, bütünlüğüne ve kullanımına açık bulunmasına yönelik suçlar
  - Yasa dışı erişim
  - Yasa dışı müdahale
  - Verilere müdahale
  - Sisteme müdahale
  - Cihazların kötüye kullanımı
- Bilgisayarlarla ilişkili suçlar
  - Bilgisayarla ilişkili sahtecilik fiilleri
  - Bilgisayarla ilişkili sahtekarlık fiilleri
  - İçerikle ilişkili suçlar
  - Çocuk pornografisiyle ilişkili suçlar
  - Telif haklarının ve benzer hakların ihlaline ilişkin suçlar
  - Saklanan bilgisayar verilerinin korunmasının kolaylaştırılması
  - Trafik bilgilerinin korunmasının kolaylaştırılması ve kısmen açıklanması
  - Saklanan bilgisayar verilerinin aranması ve bunlara el konulması
  - Trafik bilgilerinin gerçek zamanlı olarak toplanması
  - İçerikle ilgili bilgilere müdahale edilmesi

Bilişim Suçlarını Soruşturma ve Kovuşturma

- Bilişim suçlarının niteliği bilinen suçlardan farklı olduğu için soruşturma ve kovuşturmalarının buna göre yapılması gerekir. Bilişim ile ilgili suçları diğerlerinden ayıran özellikleri:
  - **Suçun işlendiği yer ile suçu işleyen aynı yerde olmayabilir.** Bilinen suç türlerinde, suçu işleyen genellikle suçun işlendiği yerde olur. Bilişim suçlarında suçlu hemen hemen hiçbir zaman suçun işlendiği yerde olmaz, hatta yakınında bile olmaz. Suçlu başka bir kentte bir başka ülkede bile olabilir. Bilişim suçlarını soruşturmaya olay yerinden başlamak bu nedenle çok anlamlı değildir. Bunun yerine zarar görmüş kişi veya sistemi inceleyerek başlamak daha doğru olur. Bilişim suçları uluslararası nitelikte olabilir, bu durum uluslararası işbirliklerini gerekli kılar.
  - **Soruşturmanın hızlı olması gerekir.** Bilişim suçunu işleyenler her zaman aynı yerde oturmazlar. Hatta sabit bir yerden genelağa bağlanmazlar. Böylece yerlerinin bilinmemesini sağlamaya çalışırlar. Ancak belli bir süre aynı yerden, aynı IP adresini kullanarak bağlandıkları da görülmektedir. Bu nedenle bir suçluyu yakalamak için şikayet alınır alınmaz konum bilgisinin öğrenilmesine çalışılmalıdır. Bu aşamada bilişim teknolojilerinden faydalanmak yerinde olur.
  - **Kanıtların toplanması özel bilgi gerektirir.** Bilişim suçunun kanıtları bilişim ortamında bulunabilecek, adına sayısal kanıt dediğimiz belge, çizelge, ses kaydı, fotoğraf, film ve değişik ortamlardaki verilerdir. Bu veriler kurallarına göre toplanmazsa kanıt olma niteliklerini yitirirler. Böyle bir yanıştan en çok gerçek suçlular kazançlı çıkar.
  - **Olayı ancak bilişim uzmanları değerlendirebilir.** Bilişim suçunun oluş biçimi, bıraktığı izler ve kanıtlar ancak bu konuda uzman olan bilişim uzmanları tarafından değerlendirilebilir.

Uluslararası Sözleşmeler-I

- Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa Sanal Suçlar Sözleşmesinin 19.maddesi, bilişim ortamındaki verilerin aranması ve bunlara el konulması hakkındadır. TBMM tarafından onaylanan biçim şu şekildedir: (çeviri hataları ve bilişim alanındaki bilgi eksikliklerine dikkat!)
- Madde 19 – Depolanmış bilgisayar verilerinin aranması ve bunlara el konulması
- 1. Taraflardan her biri, kendi ülkesindeki yetkili makamların,
  - a. Bir bilgisayar sisteminin tamamı veya bir kısmını ve içerisindeki depolanmış bilgisayar verilerini; ve
  - b. Bilgisayar verilerinin depolanmış olabileceği bir bilgisayar verileri depolama aygıtını
- arama ve benzer şekilde bunlara erişme yetkisine sahip olmaları için gerekli olabilecek yasama tedbirlerini ve diğer tedbirleri kabul edecektir.
- 2. Tarafların her biri, paragraf 1.a uyarınca makamlarının özel bir bilgisayar sisteminin tamamı veya bir kısmını araması veya benzer şekilde bunlara erişim sağlaması söz konusu olduğunda ve aranan verilerin kendi ülkesindeki başka bir bilgisayar sisteminin tamamında veya bir kısmında depolanmış olduğuna inanmak için gerekçeleri bulunduğu ve söz konusu veriler yasalara uygun biçimde ilk sistemden erişilebilir veya ilk sistem için kullanılabilir olduğunda, makamlarının arama veya benzer şekilde sisteme erişim işlemlerini süratle diğer sisteme teşmil edebilmelerini sağlamak için gerekli olabilecek yasama tedbirlerini ve diğer tedbirleri kabul edecektir.

Uluslararası Sözleşmeler-II

- 3. Taraflardan her biri, yetkili makamlarına, paragraf 1 veya 2 uyarınca erişilen bilgisayar verilerine el koymaya veya benzer şekilde güvence altına alma yetki tanımak için gerekli olabilecek yasama tedbirlerini veya diğer tedbirleri kabul edecektir. Bu tedbirler:
  - a. bir bilgisayar sisteminin tamamına veya bir kısmına veya bilgisayar verileri depolama aygıtına el koymaya veya bunları benzer şekilde güvence altına almaya;
  - b. Söz konusu bilgisayar verilerinin bir kopyasını oluşturmaya ve bunu muhafaza etmeye;
  - c. İlgili depolanan verilerin bütünlüğünü korumaya;
  - d. Erişim sağlanan bilgisayar sistemindeki bilgisayar verilerini erişilemez hale getirmeye ve kaldırmaya
- Yönelik yetkileri içerecektir.
- 4. Taraflardan her biri, paragraf 1 ve 1'de belirtilen tedbirlerin tatbik edilmesine olanak sağlanması amacıyla kendi yetkili makamlarına bilgisayar sisteminin işleyişi veya içerisindeki bilgisayar verisinin korunması için uygulanan tedbirler hakkında bilgisi olan herhangi bir kişiden, makul ölçüde gerekli bilgileri temin etme konusunda yetki tanınması için gerekli olabilecek yasama tedbirlerini ve diğer tedbirleri kabul edecektir.

Adli Bilişim

- Bilgisayar, bilgi sistemi ve bilişim ortamı ilişkili davalarda kanıt toplama özel bilgi gerektirmektedir. Ayrıca bu incelemelerin yapılabileceği ortamlara gereksinim vardır. Bu nedenle ülkeler adli bilişim adını verdiğimiz kurumları oluşturmaya başlamışlardır. Adli bilişim şöyle tanımlanmaktadır:
  - Bilişim ortamlarından elde edilen bulguların çeşitli teknik donanım ve yazılımlar kullanılarak hukuki kanıtlara dönüştürülmesi sürecidir.
  - Bu yönüyle adli bilişimin hukuktan çok, teknik ağırlıklı bir konu olduğu söylenebilir. Çünkü bilişim sistemlerindeki bulguları, bunlardan ayrıştırılarak birer hukuki kanıtla dönüştürülme süreci oldukça yoğun, son derece teknik bilgi gerektiren ve uzmanlık isteyen bir iştir. Adli bilişimin ilgilendiği alanlar:
    - Disk ile ilgili çalışmalar
    - Bellek üzerindeki çalışmalar
    - Bilgisayar ağı ile ilgili olanlar
    - Gezgin sistemler ile ilgili çalışmalar
  - Çalışma alanına bakılmaksızın adli bilişim çalışmaları üç aşamada sürdürülür:
    1. Kanıt (delil) elde etme ve saklama
    2. İnceleme ve çözümleme
    3. Raporlama ve mahkemeye sunma

Adli Kanıt (Delil)

- Dava konusu olan olayların hepsinde sayısal kanıt karşımıza çıkmakta ev şu sorular sorulmaktadır:
  - Bilgisayarın belleğinde bulunan bilgiler adli kanıt sayılabilir mi?
  - Bilgisayarın diskinde bulunan bilgiler adli kanıt sayılabilir mi?
  - CD veya DVD üzerinde bulunan bilgiler adli kanıt sayılabilir mi?
  - Taşınabilir disk ve çubuk bellek üzerinde bulunan bilgiler adli kanıt sayılabilir mi?
  - Bulutta bulunan bilgiler adli kanıt sayılabilir mi?
  - E-postalar adli kanıt sayılabilir mi?
- Bu soruların ayrıntılı yanıtlarını vermeden önce adli kanıtı tanımlamak yararlı olur:
  - Bir olayı kanıtlayabilecek nesnelere kanıt denilmektedir ve kanıt maddi gerçeklere, hukuka ve akla uygun olmalıdır.
- Bilgisayarın da konu olduğu olaylarda kanıt toplama, bir cinayet olayından kanıt toplama işleminde çok farklıdır. Bu farklılığı görerek yasalar hazırlanmalı ve yöntemler üretilmelidir.
- Bilişim ortamındaki bilgilerin mahkemede adli kanıt olarak kullanılabilmesi için kuralına göre toplanması gerekmektedir. Doğal olarak toplanan sayısal kanıtların uzman kişiler tarafından incelenmesi ve adli kanıt haline dönüştürülmesi gerekir. Bunlar yapılmadığında toplanan bilgiler kanıt olma niteliklerini kaybederler. Bundan da en çok gerçek suçlular yararlanırlar.

Bilgisayarın Belleğinde Bulunan Bilgiler

- Bilgisayarın belleğinde bulunan bilgiler delil olabilir. Ancak delil toplama aşamasında bilgisayarın çalışır durumda olması gerekir. Ayrıca suç ile ilişkili programın da çalışır durumda olması gerekir. Bilgisayar kapatıldığında belleğindeki bilgiler yok olmaktadır. Ayrıca bir program ile ilgili bilgiler belleğe bu program çalışırken yüklenir.
- Bu nedenle bilgisayarın belleğindeki bilgilere erişmek her zaman olanaklı değildir. Ayrıca veriler genellikle belgelerde, çizelgelerde veya veritabanlarında tutulurlar. Bellekte yer kaplayan programlardır.

Bilgisayarın Diskinde Bulunan Bilgiler

- Bilgisayarın diskinde işletim sistemi, değişik amaçlara yönelik programlar, belgeler, veriler, ses kayıtları, fotoğraflar ve filmler bulunabilir. İşletim sisteminin dışındakileri bilgisayarın sahibi ya da başkası üretmiş olabilir.
- Uygulama programları lisanslı ve üreticisi biliniyor ise kanıt açısından bir sıkıntı yoktur. Programın üreticisi belli değil ise kanıt özelliği kesin değildir. Özellikle saldırı ve soygun amaçlı programlar bu niteliklerde olabilir.
- Davalarda en çok gündeme gelen konu bilgisayarda bulunan belgelerdir. Bilindiği gibi belge hazırlamak için kullanılan değişik yazım programları bulunmaktadır. Bu programların çoğunda belgenin yazarının adı, yazıldığı tarih, başkaları tarafından da eklemeler yapıldıysa onların adları ve değişiklik tarihi, basım tarihi gibi bilgiler belgeye başlık bilgisi olarak eklenmektedir. Davalarda bu başlık bilgileri kanıt olarak kullanılmak istenmektedir. Söz konusu bilgiler her zaman değiştirilebilecek bilgilerdir. Daha önce programın kaydettiği geçmişe ilişkin tüm bilgiler daha sonra değiştirilebilir. Dolayısıyla adli kanıt olarak değer taşımazlar.
- Çizelge programları da yazım programlarına benzer şekilde çizelgeyi hazırlayan ve değiştirenle ilişkin bilgileri tutarlar. Bu bilgiler de daha sonra değiştirilebilir bilgi olduklarından adli kanıt olamazlar.
- Benzer biçimde fotoğraf ve filmlerin eklerinde, kullanılan fotoğraf makinesi, teknik bilgiler, zaman bilgisi ve fotoğrafı veya filmi çekenin adı yazılır. Bu bilgiler de değiştirilebilir bilgi olduklarından adli kanıt olamazlar.
- Bir belge, çizelge, fotoğraf veya bir filmin üzerindeki yapımcı adı, değiştiren adı, yapım ya da çekim tarihi gibi bilgiler, bu nesnenin kanıt olmasına yetmez üstelik kanıt olmadığını gösterir.

CD/DVD Üzerinde Bulunan Bilgiler

- Bir CD veya DVD'nin yazıldığı tarihe bakarak o CD veya DVD'nin üzerinde yazılan tarihte yazıldığı söylenemez. CD veya DVD'nin üzerinde görülen yazılma zaman bilgisi, yazan bilgisayarın zaman bilgisidir. Bir bilgisayarın zaman ayarı her zaman değiştirilebileceğine göre CD veya DVD üzerindeki zaman bilgisi adli kanıt olamaz.
  - Bir CD veya DVD'ye bilgi yazmak için kullanılan programın üretim tarihi kesin delil olamaz. Eğer CD veya DVD'ye bilgi yazmak için kullanılmış olan program incelemenin yapıldığı tarihten önce kullanımda ise kesinlikle adli delil olamaz. Daha açık bir ifade ile CD veya DVD üzerindeki belgelerin yazılış zamanları yazma programının kullanımda olduğu zaman aralığı ile uyumlu diye bu bilgilerin söz konusu aralıkta hazırlanmış olduğu sonucuna varılamaz.
  - Daha açık bir ifade ile CD veya DVD üzerindeki belgelerin yazılış zamanları yazma programının kullanıma sürüldüğü tarihten önceyi gösteriyor ise söz konusu CD veya DVD'nin yanıtma amacıyla hazırlandığı açıktır.
- Bir CD veya DVD üzerindeki belge, tablo, fotoğraf ve filmleri üretenlerin adı, üretim tarihi, değiştirme tarihi ve benzeri başlık bilgileri, daha sonra değiştirilebilen bilgilerdir. Bu nedenle adli kanıt sayılamazlar.

Taşınabilir Disk ve Çubuk Bellek Üzerinde Bulunan Bilgiler

- Günümüzde taşınabilir disk ve çubuk bellekler yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bu tür bilgi saklama aygıtlarında bulunan program, belge, fotoğraf ve filmler bilgisayardan yüklenen bilgilerdir.
- Yüklendikleri gibi okunup bilgisayara aktarılabilirler. Bilgisayara aktarıldıktan sonra hazırlayan ve değiştiren bilgilerinin tümü değiştirilebilir. Bu değişiklikler yapıldıktan sonra tekrar taşınabilir disk ve çubuk belleğe yüklendiklerinde yapımcı ve değiştiricilere ilişkin bilgiler değiştirilmiş olur.
- Dolayısıyla taşınabilir disk ve çubuk belleklerde bulunan belge, çizelge, fotoğraf ve filmlerin yapım zamanı, yapımcı adı, değiştirenin adı ve zamanı bilgileri adli kanıt sayılamazlar.

Uzak Ortam ve Bulutta Bulunan Bilgiler

- Günümüzde belge, çizelge, ses kaydı ve görüntü kayıtlarını bilgisayar dışında saklama olanağı bulunmaktadır. Bulut ortamında bedava disk alanı sağlanabildiği gibi büyük boyutlu disk gereksinimleri ücreti karşılığında saklanabilmektedir. Bulut bilişim bu özelliği program kullanma hizmeti de eklemektedir. Dolayısıyla bugün bir kişi kendi bilgisayarında hiçbir iz bırakmadan tüm işini bulutta yapabilir ve verilerini bulutta tutabilir.
- Uzak ortam ve bulutta saklanan verilerin adli delil olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle bu ortamı sağlayan kuruluşa güvenmek gerekir.

E-Postalar

- Bazı davalarda e-postalar kanıt olarak sunulmaktadır. E-postaları gönderen kişi kimlik ve adresini saklayabilmekte, sahte bir kimlikle gönderebilmektedir. Bu nedenle e-postaların adli kanıt sayılması zordur.
- Ayrıca e-postanın içeriği ve postanın künye bilgisi sonradan da düzenlenebilirler.
- Ancak e-posta hizmeti sağlayıcılarındaki eylem tutanakları ve trafik bilgileri kanıt olarak kullanılabilir. Adli kanıt sayılabilecek sayısal verilerin usulüne uygun toplanmaları gereklidir.

Adli Kanıt Toplama-I

- Bilgi sistemlerinde bulunan her türlü bilginin adli kanıt sayılabilmesi için belli kurallara göre toplanması gerekmektedir. Olay yerinde yapılması gereken bu işlem sırasında sanık ve avukatıyla birlikte savcı, kolluk kuvveti ve varsa adli bilişim uzmanının hazır bulunması gerekir. Bilgi sistemleri çalışır durumda ise durdurulmamaları gerekir. Bunun ardından kanıtlar aşağıdaki yöntemler ile toplanır. Konuya yasal dayanak oluşturan hususlar CMK-5271 Md.134'te yer almaktadır.
  - Ortamda bulunan bilgisayarların belleğinin veya disklerinin birebir kopyalarının, ilgili tarafların gözetiminde alınması gerekir. Alınan kopyaların daha sonra değiştirilmesi olasılığını gidermek için Hash algoritması kullanılarak özet çıkarılmalıdır. Alınan kopya ve özeti birer kopyası sanık tarafına verilmelidir.
  - Ortamda taşınabilir disk, çubuk bellek ve CD/DVD var ise bunların da birebir kopyaları alınmalı ve her kopyanın özeti çıkarılmalıdır. Her kopya ve özeten birer kopya sanık tarafına verilmelidir.
  - Bir bilgi depolama biriminde kayıtlı olanların birebir kopyasını alabilmek üzere üretilmiş aygıtlar bulunmaktadır. Bu aygıtlar donanım ve üzerinde çalışan bir yazılımdan oluşur. Piyasadaki ürünlerin çoğu bireysel bilgisayarların belleğinin birebir kopyasını alabilecek yetenektedir. Bu ürünlerde çalışan programlar için kapalı ve açık kaynak kodlu olanlar bulunmaktadır.

Adli Kanıt Toplama-II

- Birebir kopya alan sistemin güvenilir olması gerekir. Her şeyden önce kopyasını alacağı depolama birimine ekleme yapmayacağından emin olunmalıdır. Dolayısıyla hem kopyalama sisteminin hem de kullanıcısının tarafsız ve güvenilir olması çok önemlidir. Kopya alma işleminde güvenilirlik belgesi olan donanım ve yazılımların kullanılması doğru olur.
- Söz konusu sistemlerin bazıları silinmiş verileri de belli ölçüde getirebilmektedir.
- Olay yerindeki çalışmalar tamamlandıktan sonra donanımların alınıp götürülmesine gerek kalmaz. Böylece bir yanlış uygulama sonra erdirilmiş olur. Ancak bir çatışma durumunda elde edilen bilgisayar ve çevre birimler gerekli önlemler alınmak kaydıyla adli bilişim incelemesi için alınıp götürülebilir.
- Yukarıda anlatılanlara ek olarak şu hatırlatmanın yapılmasında yarar vardır. Nereden ve nasıl elde edildiği belirsiz disk, CD/DVD veya çubuk bellekler mahkemeye kanıt olarak sunulduğunda ilk olarak bunların kim tarafından, nasıl, nereden ve ne zaman elde edildiğinin iyice araştırılması gerekir. Sunulan bu ortamlardaki bilgiler doğru olabileceği gibi mahkemeyi yanıltmak amacıyla hazırlanmış düzmece bilgiler de olabilir. Bu ön değerlendirmeden geçtikten sonra teknik değerlendirmenin yapılması daha doğru olur.
- Günümüzde belge, veri, ses ve görüntüler bulut ortamında da saklanabilmektedir. Bir bilgi sisteminin bulut ortamını kullanıp kullanmadığı bilgisayarda yapılacak araştırmalar sonucunda öğrenilebilir. Bulutta tutulan kayıtların da birebir kopyalarının alınması yoluna gidilmelidir.

İnceleme ve Çözümleme

- Olay yerinde toplanan kanıtların bir laboratuvar ortamında incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekir. Bir benzetme yaparsak bir cinayeti incelemek ve değerlendirmek ile ilgili teknik çalışmaları adli tıp kurumu yapar. Adli tıp kurumunda çalışanlar konunun uzmanı doktorlardır. Dolayısıyla adli bilişim kurumunda da sayısal verileri inceleyecek, çözümleyecek ve değerlendirecek kişilerin de konularında uzman bilişim uzmanları olması beklenir.
- Sayısal verilerin incelenmesi sırasında özel donanım ve yazılımlara gereksinim olacağı açıktır. Bu tür donanım ve yazılımlar piyasadan hazır olarak elde edilebilmektedir. Dolayısıyla gerekli olan bunları kullanabilecek uzmanlardır. Uzmanlar mevcut kayıtların içinde aradıklarını nasıl bulabileceklerini bilen insanlar olmalıdır.
- Toplanan sayısal veriler şifrelenmiş olabilir. Bu durumda, öncelikle sanıklardan çözme parolasının öğrenilmesi yoluna gidilir. Parolanın öğrenilemediği durumlarda çözülmesi yoluna gidilir.

Raporlama

- İnceleme ve çözümlene çalışmalarının ardından hakimin anlayacağı dille ve kanıtlara dayalı olarak bir rapor hazırlanır. Bu raporda
  - Konu aşamaları ile birlikte tanıtılmalı,
  - Bulgular teknik bilgiler ile desteklenerek sunulmalı,
  - Sonuç kesin biçimde açıklanmalıdır.

Adli Bilişim Çalışmaları-I

■ Disk İncelemesi

- Disk üzerindeki kayıtların incelenmesi aşamasında aşağıdaki durumlar ile karşılaşmaktadır:
  - Dava ile ilgili belge, ses kaydı, fotoğraf ve filmlerin incelenmesi
  - Şifreli kayıtların açılması
  - Silinmiş kayıtların geri getirilmesi
- Disk üzerinde değişik özellikte kayıtların olacağı bilinmektedir. Bu kayıtlar içinde dava ile ilgili olanlar ayıklanmalıdır. Davaya konu olanlar genellikle bilgisayarın sahibi tarafından oluşturulan dosyalardır. Bilgisayardaki işletim sistemi ve üreticisi bilinen uygulama yazılımları ayrı tutulmalıdır. Dava ile ilişkisi olacağı düşünülen dosyaların içerikleri teker teker incelenmelidir. Dosyaların boyutları çok büyük olabileceğinden içlerindeki taramalar sözcük temelli yapılabilir.
- Şifrelenmiş dosyaların anahtarları sahibinden istenebilir. Alınmadığı durumlarda parola çözümüne gidilebilir.
- Silinmiş kayıtların getirilmesi her durumda olanaklı değildir. Silinmiş ancak üzerine yeni bir şey yazılmamış dosyaların geri getirilmesi olasıdır. Ancak üzerine yeni bilgilerin yazıldığı veya özellikle geri getirilmelerini engellemek üzere kazınmış dosyaları geri getirme olanağı yoktur.
- Bilgisayar diski için anlatılanlar taşınabilir diskler ve çubuk bellekler için de geçerlidir.

Adli Bilişim Çalışmaları-II

■ Bellek İncelemesi

- Bellek incelemesi bilgisayar çalışır durumda iken yapılabilecek bir çalışmadır. Bilgisayar kapatıldıktan sonra ancak eylem tutanağındaki bilgilere erişilebilir.

■ Bilgisayar Ağı İncelemesi

- Bilgisayar ağları üzerindeki trafik bilgileri, sızmaları algılama sistemi bulunduran kuruluşlardan ve Genelağ hizmet sağlayıcılarından sağlanabilmektedir. Bu bilgilerden kimin ne zaman kim ile iletişime geçtiği, ne tür bir iletişim gerçekleştirildiği ve iletişimin ne kadar sürdüğü bilgisi elde edilebilir.

■ Gezgin Sistemlerin İncelenmesi

- Özellikle akıllı cep telefonlarının yaygınlaşması, adli bilişimi bu konuda çalışmaya yöneltmiştir. Telefonların SIM kartları ve bellekleri üzerinde çalışılması gerekmektedir. Bu araştırmalar kişinin konuşma kayıtları, mesaj kayıtları ve aktardığı bilgiler hakkında bilgi vermektedir.
- Cep telefon işletmeninden alınacak bilgiler ile telefon sahibinin şu an bulunduğu yer ve geçmişte dolaştığı yerler zaman bilgisi ile birlikte öğrenilebilmektedir. Bu bilgilerin elde edilebilmesi için mahkemeden özel izin alınması gerekmektedir.

Adli Bilişimin Önemi

- Adli bilişim, bilişim ortamında var olan bulguların teknik açıdan değerlendirilmesini ve davalarda geçerli kanıt olarak sunulmasını sağlar. Böyle bir hizmet sadece suçluları ortaya çıkarmak açısından değil, suçsuzların da saptanması açısından önemlidir. Bu nedenle günümüzde en az adli tıp kadar gerekli bir kurumdur.
- Adli bilişim kurumunun kurulabilmesi ve yaşayabilmesi için gerekli donanım ve yazılımları barındıran merkezlerin kurulması ve bunları kullanabilecek uzmanların yetiştirilmesi gerekmektedir.

Yasalar

- Bilişim ve bilişim ile ilintili alanlarda işlenen suçlar ile ilgili olarak önce mevcut yasalara ek maddeler eklenmiş, ardından konuya özel yasalar çıkarılmıştır. Bilişim hukuku ile ilgili maddeler ve özel yasalar:
  - Türk Ceza Kanunu'ndaki Bilişim ile ilgili maddeler (TCK-5237)
  - Ceza Muhakemesi Kanunu ilgili maddeler (5271)
  - Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (5846)
  - Elektronik İmza Kanunu (5070)
  - İnternet Kanunu (5651)
  - Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698)
  - Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu (6563)
  - Bilişim Yasa Taslağı

Türk Ceza Kanunu'ndaki Bilişim ile İlgili Maddeler (TCK-5237)

- Daha önce bilinen ancak artık bilişim yolu ile işlenen suçlar arasında:
  - İntihara yönlendirme (Madde: 84)
  - Çocukların cinsel istismarı (Madde: 103)
  - Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (Madde: 190)
  - Sağlık için tehlikeli madde temini (Madde: 194)
  - Müstehcenlik (Madde: 226)
  - Fuhuş (Madde: 227)
  - Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (Madde: 228)
- Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar kapsamında:
  - Haberleşmenin gizliliğini ihlal (Madde: 132)
  - Özel hayatın gizliliğini ihlal (Madde: 134)
  - Kişisel verilerin kaydedilmesi (Madde: 135)
  - Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme (Madde: 136)
  - Verileri yok etme (Madde: 138)
- Mal varlığına karşı suçlar başlığı altında bilişim ortamında:
  - Nitelikli hırsızlık (Madde: 141,142)
  - Nitelikli dolandırıcılık (Madde: 157,158)
- Bilişim alanında suçlar başlığı altında:
  - Bilişim sistemine girme (Madde: 243)
  - Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme (Madde: 244)
  - Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (Madde: 245)

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (5846)

Bu yasa 5.12.1951'de kabul edilmiş ve 21.02.2001'de değişikliğe uğramıştır. Son değişiklikler ile bilgisayar programları da fikir ve sanat eseri olarak kabul edilmiştir. Yasanın amaç ve kapsamı aşağıda verilmiştir.

Amaç

- Bu Kanun'un amacı fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma hâlinde yaptırımları tespit etmektir.

Kapsam

MADDE 1/A - Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır.

Tanımlar

Yasanın tanımlar kısmında, bilgisayar ile ilgili tanımlar aşağıdaki gibi yapılmıştır:

- Bilgisayar programı:** Bir bilgisayar sisteminin özel bir işlem veya görev yapmasını sağlayacak bir şekilde düzene konulmuş bilgisayar emir dizgesini ve bu emir dizgesinin oluşum ve gelişimini sağlayacak hazırlık çalışmalarını,
- Arayüz:** Bilgisayarın donanım ve yazılım unsurları arasında karşılıklı etkilenme ve bağlantıyı oluşturan program bölümlerini,
- Araışlerlik:** Bilgisayar program bölümlerinin fonksiyonel olarak birlikte çalışması ve karşılıklı etkilenmesi ve alışverişi yapılan bilginin karşılıklı kullanım yeteneğini ifade eder.

Blim ve edebiyat eserleri:

Bilgisayar programlarının eser sayılmasına ilişkin maddeler şöyledir:

MADDE 2 – İlim ve edebiyat eserleri şunlardır:

- 1. Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşamada program sonucu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları,
- 2. Her nevi rakslar, yazılı koreografi eserleri, pandomimalar ve buna benzer sözsüz sahne eserleri,
- 3. Bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmî mahiyette fotoğraf eserleriyle her nevi haritalar, planlar, projeler, krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafyaya ait maket ve benzerleri, her çeşit mimarlık ve şehircilik tasarım ve projeleri, mimari maketler, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri. Arayüzüne temel oluşturan düşünce ve ilkeleri de içine almak üzere bir bilgisayar programının herhangi bir ögesine temel oluşturan düşünce ve ilkeler eser sayılmazlar.

Elektronik İmza Kanunu (5070)

İnternet üzerinden gerçekleştirilen ticaretin yaygınlaşmasının sonucu olarak Elektronik imza yasası 12.01.2004'te kabul edilmiştir. Yasanın ana hatları aşağıda sunulmuştur.

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanun'un amacı elektronik imzanın hukuki ve teknik yönleri ile kullanımına ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun elektronik imzanın hukuki yapısını, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerini ve her alanda elektronik imzanın kullanımına ilişkin işlemleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanun'da geçen;

- a) **Elektronik veri:** Elektronik, optik veya benzeri yollarla üretilen, taşınan veya saklanan kayıtları,
- b) **Elektronik imza:** Başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi,
- c) **İmza sahibi:** Elektronik imza oluşturmak amacıyla bir imza oluşturma aracını kullanan gerçek kişiyi,
- d) **İmza oluşturma verisi:** İmza sahibine ait olan, imza sahibi tarafından elektronik imza oluşturma amacıyla kullanılan ve bir eşi daha olmayan şifreler, kriptografik gizli anahtarlar gibi verileri,
- e) **İmza oluşturma aracı:** Elektronik imza oluşturmak üzere imza oluşturma verisini kullanan yazılım veya donanım aracını,
- f) **İmza doğrulama verisi:** Elektronik imzayı doğrulamak için kullanılan şifreler, kriptografik açık anahtarlar gibi verileri,
- g) **İmza doğrulama aracı:** Elektronik imzayı doğrulamak amacıyla imza doğrulama verisini kullanan yazılım veya donanım aracını,
- h) **Zaman damgası:** Bir elektronik verinin üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve / veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından elektronik imzayla doğrulanan kaydı,
- 1) **Elektronik sertifika:** İmza sahibinin imza doğrulama verisini ve kimlik bilgilerini birbirine bağlayan elektronik kaydı ifade eder.

■ ...

İnternet Kanunu (5651)

- Gerçek adı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hk. Kanun (5651)
- 2007 yılında Bilişim Yasası hazırlıklarının tamamlandığı sırada ortaya çıkan bir pornografi olayı nedeniyle aceleyle çıkarılmış bir yasadır. Bu yasa, Bilişim Yasası tasarımdan alıntılar yapılarak hazırlanmıştır ve İnternet ile ilişkilidir. 23.5.2007'de yayımlanmıştır. Yasanın ana maddeleri aşağıda verilmiştir. Daha sonra yasada bazı düzeltmeler yapılmıştır.

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanun'un amaç ve kapsamı içerik sağlayıcı yer sağlayıcı erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile Genelağ ortamında islenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bilgilendirme yükümlülüğü

MADDE 3- (1) İçerik, yer ve erişim sağlayıcıları, yönetmelikle belirlenen esas ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait Genelağ ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür.

İçerik sağlayıcının sorumluluğu

MADDE 4- (1) İçerik sağlayıcı Genelağ ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur.

- (2) İçerik sağlayıcı bağlantı sağladığı başkasına ait içerikten sorumlu değildir. Ancak sunuş biçiminden bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise genel hükümlere göre sorumludur.

İnternet Kanunu (5651)

Yer sağlayıcının yükümlülükleri

MADDE 5- (1) Yer sağlayıcı yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir.

- (2) (Değişik: 6/2/2014-6518/88 md.) Yer sağlayıcı yer sağladığı hukuka aykırı içeriği bu Kanun'un 8'inci ve 9'uncu maddelerine göre haberdar edilmesi hâlinde yayımdan çıkarmakla yükümlüdür.
- (3) (Ek: 6/2/2014-6518/88 md.) Yer sağlayıcı yer sağladığı hizmetlere ilişkin trafik bilgilerini bir yıldan az ve iki yıldan fazla olmamak üzere yönetmelikte belirlenecek süre kadar saklamakla ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlamakla yükümlüdür.

Erişim sağlayıcının yükümlülükleri

MADDE 6- (1) Erişim sağlayıcı;

- a) Herhangi bir kullanıcısının yayımladığı hukuka aykırı içerikten, bu Kanun hükümlerine uygun olarak haberdar edilmesi hâlinde (...) (2) erişimi engellemekle,
- b) Sağladığı hizmetlere ilişkin, yönetmelikte belirtilen trafik bilgilerini altı aydan az ve iki yıldan fazla olmamak üzere yönetmelikte belirlenecek süre kadar saklamakla ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlamakla,
- c) Faaliyetine son vereceği tarihten en az üç ay önce durumu Kuruma, içerik sağlayıcılarına ve müşterilerine bildirmek ve trafik bilgilerine ilişkin kayıtları yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak Kuruma teslim etmekle,
- ç) (Ek: 6/2/2014-6518/89 md.) Erişimi engelleme kararı verilen yayımlarla ilgili olarak alternatif erişim yollarını engelleyici tedbirleri almakla,
- d) (Ek: 6/2/2014-6518/89 md.) Başkanlığın talep ettiği bilgileri talep edilen şekilde Başkanlığa teslim etmekle ve Başkanlıkça bildirilen tedbirleri almakla, yükümlüdür.
- (2) Erişim sağlayıcı kendisi aracılığıyla erişilen bilgilerin içeriklerinin hukuka aykırı olup olmadıklarını ve sorumluluğu gerektirip gerektirmediğini kontrol etmekle yükümlü değildir.

İnternet Kanunu (5651)

Erişim sağlayıcıları birliği

MADDE 6/A- (Ek: 6/2/2014-6518/90 md.)

- (1) Bu Kanun'un 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur.

Toplu Kullanım Sağlayıcıların Yükümlülükleri

MADDE 7- (1) Ticari amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, mahallî mülki amirden izin belgesi almakla yükümlüdür. İzne ilişkin bilgiler otuz gün içinde mahallî mülki amir tarafından Kuruma bildirilir. Bunların denetimi mahallî mülki amirler tarafından yapılır. İzin belgesinin verilmesine ve denetime ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

- (2) (Değişik: 6/2/2014-6518/91 md.) Ticari amaçla olup olmadığına bakılmaksızın bütün İnternet toplu kullanım sağlayıcılar, konusu suç oluşturan içeriklere erişimin engellenmesi ve kullanıma ilişkin erişim kayıtlarının tutulması hususlarında yönetmelikle belirlenen tedbirleri almakla yükümlüdür.
- (3) (Değişik: 6/2/2014-6518/91 md.) Ticari amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, ailenin ve çocukların korunması, suçun önlenmesi ve suçluların tespiti kapsamında usul ve esasları yönetmelikte belirlenen tedbirleri almakla yükümlüdür.

İnternet Kanunu (5651)

Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi

MADDE 8- (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayımlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

- a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan;
  - 1) İntihara yönlendirme (Madde 84),
  - 2) Çocukların cinsel istismarı (Madde 103, birinci fıkra),
  - 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (Madde 190),
  - 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (Madde 194),
  - 5) Müstehcenlik (Madde 226),
  - 6) Fuhuş (Madde 227),
  - 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (Madde 228), suçları.
- b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi

MADDE 8/A- (Ek: 27/3/2015-6639/29 md.)

İçeriğin yayımdan çıkarılması ve erişimin engellenmesi

MADDE 9- (Değişik: 6/2/2014-6518/93 md.)

İçeriğin yayımdan çıkarılması ve erişimin engellenmesi

MADDE 9/A- (Ek: 6/2/2014-6518/94 md.)

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698)

AB uyum yasaları çerçevesinde 24 Mart 2016'da TBMM'nde kabul edilmiş ve 07 Nisan 2016'da Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanun'un amacı kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun hükümleri kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanun'un uygulanmasında:

- a) **Açık rıza:** Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızayı,
- b) **Anonim hâle getirme:** Kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilerek dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hâle getirilmesini,
- c) **Başkan:** Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanını,
- ç) **İlgili kişi:** Kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi,
- d) **Kişisel veri:** Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,
- e) **Kişisel verilerin işlenmesi:** Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi,
- f) **Kurul:** Kişisel Verileri Koruma Kurulunu,
- g) **Kurum:** Kişisel Verileri Koruma Kurumunu,
- ğ) **Veri işleyen:** Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişiyi,
- h) **Veri kayıt sistemi:** Kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemini,
- ı) **Veri sorumlusu:** Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698)

Kişisel Verilerin İşlenmesi - Genel ilkeler

MADDE 4- (1) Kişisel veriler ancak bu Kanun'da ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilir.

(2) Kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur:

- a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma.
- b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma.
- c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme.
- ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma.
- d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.

Kişisel verilerin işlenme şartları

MADDE 5- (1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

(2) Aşağıdaki şartlardan en az birinin varlığı hâlinde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

- a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.
- b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.
- c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.
- ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.
- d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
- e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.
- f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları

MADDE 6- (1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dinî, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik verileri özel nitelikli verilerdir.

(2) Özel nitelikli kişisel veriler Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemler alınmaksızın hiçbir şekilde işlenemez.

(3) Özel nitelikli kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698)

Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesi

- MADDE 7- (1) Bu Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir.

Kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılması

- MADDE 8- (1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın üçüncü kişilere aktarılamaz.
- **Kişisel verilerin yurtdışına aktarılması**
- MADDE 9- (1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurtdışına aktarılamaz.
- ...

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu (6563)

MADDE 1 – (1) Bu Kanun'un amacı, elektronik ticarete ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.
(2) Bu Kanun ticari iletişimi, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların sorumluluklarını, elektronik iletişim araçlarıyla yapılan sözleşmeler ile elektronik ticarete ilişkin bilgi verme yükümlülüklerini ve uygulanacak yaptırımları kapsar.

Tanımlar

- MADDE 2 – (1) Bu Kanun'un uygulanmasında;
- a) Elektronik ticaret: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin elektronik ortamda gerçekleştirilen çevrim içi iktisadi ve ticari her türlü faaliyeti,
- b) Ticari iletişim: Alan adları ve elektronik posta adresi dışında, mesleki veya ticari faaliyet kapsamında kazanç sağlamaya yönelik olarak elektronik ticarete ilişkin her türlü iletişimi,
- c) Ticari elektronik ileti: Telefon, çağrı merkezleri, faks, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, elektronik posta, kısa mesaj hizmeti gibi vasıtalar kullanılarak elektronik ortamda gerçekleştirilen ve ticari amaçlarla gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletileri,
- ç) Hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunan gerçek ya da tüzel kişileri,
- d) Aracı hizmet sağlayıcı: Başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ve tüzel kişileri,
- e) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- ifade eder.
- ...

Bu yansı ders notlarının düzeni için boş bırakılmıştır.